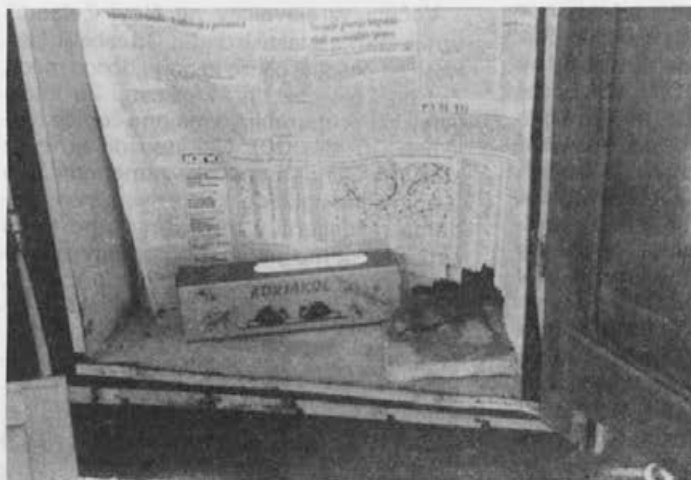

Miši v panjih lahko lovimo z lepilom le, ko so temperature pod 0 °C.

Medexu.

Starejši čebelarji vedo, da so miši hud sovražnik čebel, saj povsem uničijo čebeljo družino, ker pri nizkih temperaturah vznemirijo zimsko gručo čebel, zato je poraba hrane dosti večja in v panju je veliko mrtvic. Miši so tudi prenašalci nalezljivih bolezni. V panju, kjer se je naselila miš, zelo zaudarja po iztrebkih, zato čebele sa-

tja ne dogradijo in tudi matica ga ne zaleže. Treba ga je prekuhati.

Da bi preprečili vstop miši v panj, že jeseni zožimo žrelo in namestimo na panje pločevinaste zapore. Čebelar Brinovar mi je svetoval pred panjem požgati travo in raztrositi pepel, kar menda zanesljivo odžene miši.

BRAT ADAM KEHRLE – DEVETDESETLETNIK

prof. EDI SENEGAČNIK

Ves čebelarski svet se je lansko jesen spominjal znanega benediktinskega meniha, brata Adama – samostansko ime za Karla Kehrleja – enega največjih znanstvenikov na področju vzreje matic in čebelje genetike. Starejša generacija naših čebelarjev se ga prav gotovo še dobro spominja, mlajša pa ga je tudi spoznala iz literature o vzreji matic v tujini. Brat Adam je na svojih študijskih čebelarskih potovanjih po svetu kar osemkrat obiskal Slovenijo in druge dele Jugoslavije. Vse te poti so bile namenjene »iskanju najboljših čebeljih rodov«, kar je opisal v svoji knjigi »Auf der Suche nach den besten Bienenstämmen«. Tak rod je skušal najti tudi pri nas in potem njegove morebitne dobre genetske lastnosti uporabiti pri križanju. Že leta 1952 se je na svojem prvem potovanju seznanil z našimi čebelarji, zlasti s tedanjima vzrejevalcema Bukovškom in Jalnom. Potem je v Anglijo odnesel nič koliko naših matic in trotoev, ki jih je uporabil v svoje znanstve-

ne namene. Ko je leta 1952 znani srbski čebelar Jeftić seznanil čebelarski svet z novico, da je našel v Sandžaku obetaven čebelji rod, se je Kehrle takoj odločil, da ga gre pogledat. Angleške čebelarske organizacije so mu takrat za njegovo študijsko pot na Balkan podarile popolnoma novo terensko vozilo. Na dolgem potovanju je kljubovalo vsem neprijetnostim in težavam po tedanjih precej razdrapanih cestah, ki po vojni še niso bile obnovljene. Pogosto sva morala zaviti kar po travnikih in neobdelanih njivah, da sva prišla v odročne zaselke, kjer sva upala, da bova našla čebele. Pri tedanji zvezi so me naprosili, naj ga spremljam na dolgi, utrudljivi in dokaj romantični poti. Najino potovanje je trajalo kar tri tedne. Kjerkoli sva se ustavila, so ga pozdravljali čebelarji in ga seznanili s svojimi čebelami. Povsod so mu radodarno podarjali matice, ki jih je takoj sproti pošiljal v Anglijo. Njegovo potovanje je bilo takrat zares pravi dogodek za naše

Brat Adam Kehrle in avtor članka ob priliki obiska jubilanta v Jugoslaviji.

jugoslovanske čebelarje.

Spominjam se naravnost veličastnega sprejema v Zagrebu, Gospiću, Sarajevu, Titogradu, Dubrovniku, Splitu in še drugod. To potovanje sem opisal v Slovenskem čebelarju in v hrvatskem Pčelarstvu, brat Adam pa je o tem pisal še v angleških in ameriških čebelarskih glasilih. Morda je bil njegov najbolj zanimiv obisk leta 1964, ko je prišel k nam v spremstvu dveh svetovno znanih čebelarskih znanstvenikov. Prvi je bil prof. dr. William Roberts z ameriškega inštituta za vzrejo matic. Bil je eden najbolj znanih strokovnjakov za osemenje matic in je deloval na univerzi Baton Rouge v Louisiani. Drugi je bil znani strokovnjak s področja tehnologije prof. dr. G. F. Townsend s poljedelskega inštituta univerze Guelph v Ontariu v Kanadi. Poleg teh dveh in Kehrleja je prišel z njimi še znani irski čebelar dr. Corr iz Belfasta in Kehrlejeva nečakinja Marija Kehrle iz Nemčije. Naš radio in televizija sta posvetila njihove mu obisku veliko pozornost. Ko smo prišli na Janševo Breznico, je zavladalo med gorenjskimi čebelarji pravo navdušenje pred pravkar obnovljenim Janševim čebelnjakom, kjer so pozdravili ugledne goste. Še in še bi lahko pisali o tem, pa je bolje, da si ogledamo življenjsko pot tega velikega moža, ki je v življenju s svojo vztrajnostjo in temeljitostjo le prišel do zaželenega čebeljega rodu, do »buckfastske čebele«. Ta se je v svetu že kar močno razširila in uveljavila.

Rodil se je 3. avgusta 1898 v nemškem mestu Biberach. Bilo mu je komaj 12 let, ko je deček Karl Kehrle odšel z nekim me-

nihom v Anglijo, in sicer v benediktinski samostan Buckfast v Devonu v južni Angliji. Že takrat je sklenil, da bo tudi on posvetil vse svoje življenje strogim redovnim pravilom svetega Benedikta – molitvi in delu.

Samostani so že od nekdaj poleg drugih dejavnosti gojili tudi čebelarstvo. Mladenič je tu našel čebelnjak in začel čebelariti. Pri 17 letih so mu že zaupali čebelarstvo, seveda ob geslu: ora et labora! Njegovo delovno področje je bilo do danes samo čebelarjenje in skrb za vzrejo. Njegov laboratorij so bile čebelje družine in čebelnjak. Toda brat Adam se ni zadovoljil samo s čebelarjenjem. Začel je hoditi po stopinjah slovitega avguštinskega priorja Gregorja Mendla in njegovih dognanj. Takrat se je v Angliji pojavila pršica, ki so ji rekli »bolezen otoka Wight«. Ta je povsem zdesetkala angleške čebele in v opatiji Buckfast je mladi menih začel s svojimi vzrejnimi poskusi. Želel je vzgojiti čebele, ki bi bile odporne proti temu zajedavcu. Tako mu je po 70 letih utrudljivega vzrejnega prizadevanja uspelo, da je vzredil svojo buckfastsko čebelo, ki so jo nekateri imenovali po njem – čebela brata Adama.

Iz meniha, ki je vodil samostansko čebelarstvo, je tako postal naravoslovec, nadarjeni samouk, ki mu ne more nihče odrekati njegovih velikih sposobnosti in dosežkov na področju vzreje matic. Tega niso mogli zanikati niti njegovi zbadljivi sodobniki.

Da bi svojo buckfastsko čebelo lahko primerno uveljavil, je zlasti v letih 1950 do 1960 opravil več študijskih potovanj, na

katerih je našel primerne vzorce čebeljih rodov za križanje. Cilji njegovega potovanja so bile predvsem sredozemske čebele. V predavanjih, razpravah in knjigah je svoj spoznanja, dognanja in izkušnje posredoval številnim čebelarjem po vsem svetu. Posebno je zaslovela njegova knjiga »Moj način čebelarjenja«. Mnogo let je bil brat Adam svetovalec v odboru za čebelarstvo pri britanskem poljedelskem ministrstvu. Še vedno je podpredsednik britanskega znanstvenega društva, častni predsednik mednarodne raziskovalne zveze za čebele, bil je strokovnjak za čebele in čebelarstvo v poljedelskem inštitutu Velike Britanije od leta 1973 pa uživa čast Oficirja britanskega imperija. Leta 1987 je postal častni doktor agronomske fakultete na univerzi v Uppsali na Švedskem. Zdaj so brata Adama ovekovečili tudi v filmu. Filmska ekipa je v južni Nemčiji, Švedski, Grčiji in tudi v Veliki Britaniji posnela poldrugo uro dolgo dokumentacijo o bratu Adamu in njegovi

delu. V tem filmu so tudi posnetki iz Jugoslavije. Septembra lani pa se je pri svojih 90 letih odpravil še na veliko in zanj prav gotovo utrudljivo pot v vzhodno Afriko, kamor ga je spremljala tudi filmska ekipa.

Svoj 90. rojstni dan je dr. H. C. Adam Kehrle proslavljal v Franciji pri svojih prijateljih. Kot mi piše v zadnjem pismu, so mu za leto 1989 ponudili še dva častna doktorata. Kehrle pa pri tem skromno pripominja: »... če me seveda medtem ne bodo poklicali v večnost.«

Slovenski čebelar mu v imenu vseh slovenskih čebelarjev in zlasti tistih, ki se ga še spominjajo, ob tako visokem življenjskem jubileju iskreno čestita. Želimo mu vse najboljše, predvsem pa še dolgih let življenja, zdravja in pa duševne svežine, ki ga je spremljala vse življenje in mu pomagala ustvarjati za ves čebelarski svet tako pomembna dognanja.

Naravno čebelarjenje

NARAVNO ČEBELARJENJE

JANEZ FIRM

Kot ste opazili v nadnaslovu, s to številko Slovenskega čebelarja uvajamo novo rubriko – Naravno čebelarjenje. Potrebo po naravnem čebelarjenju (brez pomoči kemičnih sredstev) je prinesel predvsem pojav varoe, ki nam uničuje čebele, ob tem pa tudi zahteve trga, ki zahteva vse bolj kakovostno in zdravju neškodljivo hrano. Med to vsekakor je, vendar se zaradi nujne, a nekontrolirane, velikokrat pretirane uporabe kemičnih sredstev ob nepravem času, pojavljajo v njem in v vosku ostanki teh zdravil, ki so zdravju bolj ali manj škodljivi. A čebele nam pogosto kljub temu odmirajo. Posamezni bolj osveščeni kupci hrane in medu že sprašujejo, ali je pridelek, ki ga kupujejo, še zdrav, ali nismo pri njegovem pridelovanju uporabili umetnih gnojil in kemičnih zaščitnih sredstev. V skrbi za svoje zdravje so za zanesljivo zdrav pridelek pripravljeni odšteti precej več kot za manj kakovosten. Takih kupcev bo kljub naraščajoči splošni krizi vse več in če ne bodo našli medu, ki je po njihovem

mnenju neoporečen, ga pač ne bodo kupili. Prav gotovo ga pa ne bomo mogli izvoziti na zahod, ki je bistveno bolj osveščen in izbirčen.

Poleg tega so izkušnje nekaterih naših čebelarjev pokazale, da lahko kljub varoi uspešno čebelarijo tudi brez uporabe kemičnih zdravil. Proti varoi se bojujejo bodisi z biološkimi bodisi s tehnološkimi metodami, s kombinacijo enih in drugih, z naravnimi rastlinskimi zdravili in izvlečki iz njih ter z morebitno minimalno uporabo čisto kemičnih zdravil. Po prvih znakih je tudi varoa že pričela izgubljati svojo udarno moč, v zraku so že napovedi o možnosti selekcije čebel na odpornost proti varoi (obiralo vedenje čebel in podobno). Zato lahko upamo, da nam že kmalu ne bo več treba uporabljati »topov« kemičnih sredstev, katerih »granate« poleg varoe uničujejo tudi tisto, kar ne želimo, pač pa le »paličice«, katere stranski učinki bodo milejši, zdravila pa bolj naravna.

Zaradi navedenega ter zato, da bi naše